

Sygn. akt: I Ns 613/18

POSTANOWIENIE

Dnia 25 stycznia 2019 r.

Sąd Rejonowy w Kwidzynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Justyna Kielar

Protokolant: stażysta Natalia Śliwińska

po rozpoznaniu w dniu 25 stycznia 2019 r. w Kwidzynie

na rozprawie

sprawy z wniosku J. G.

z udziałem W. K., W. S., P. S., M. S. (1), H. P., L. P., H. K., H. S. i T. B.

o zmianę stwierdzenia nabycia spadku po M. S. (2) w sprawie I Ns 289/90 Sądu Rejonowego w Kwidzynie

postanawia:

1. oddalić wniosek;
2. kosztami postępowania obciążyć wnioskodawczynię, uznając je za uiszczone w całości.

Sygn. akt I Ns 613/18

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni J. G. złożyła wniosek o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku M. S. (2) i stwierdzenie, że spadek po nim nabyła żona A. S. w 4/16 części oraz dzieci: H. P., L. P., M. S. (3) i J. S. po 3/16 części każdy z nich.

Jako uczestników wnioskodawczyni wskazała H. P., L. P. oraz spadkobierców J. S. – H. K. W. K. oraz W. S..

W uzasadnieniu wnioskodawczyni wskazała, iż Sąd Rejonowy w Kwidzynie prawomocnym postanowieniem z dnia 28 grudnia 1990 r. w sprawie o sygn. akt I Ns 289/90 stwierdził nabycie spadku m.in. po M. S. (2). Wskazała ona, iż nie mogła ona w w/w postępowaniu przedstawić okoliczności, gdyż nie brała w nim udziału, nie wiedziała w jaki sposób było ono prowadzone oraz jaka była treść tego postanowienia, zaś prawo do spadku po M. S. (3), zmarłym w dniu 5 kwietnia 2000 r., nabyła na podstawie postanowienia z dnia 15 marca 2016 r. wydanego przez Sąd Rejonowy w Świeciu.

Wnioskodawczyni podniosła, iż jej ojciec – M. S. (3) był biologicznym synem M. S. (2), a nie dzieckiem panińskim A. S., przez co prawda została zatajona. Wnioskodawczyni wskazała, iż H. P. we wniosku o stwierdzenie spadku po M. S. (2) wskazała M. S. (3) jako jego syna i dopiero na posiedzeniu sądu wskazała, że był on dzieckiem panińskim A. S., co potwierdzili pozostali uczestnicy. Jej ojciec otrzymał wniosek z prawdziwymi danymi, więc nie pojechał do sądu i nie występował o odpis. Wnioskodawczyni wskazywała również na zawiłą historię jej rodziny jako pochodzącą z Wileńszczyzny oraz podniosła, iż jej ojciec w dokumentach miał podaną nieprawdziwą datę urodzenia.

Uczestniczka H. P. w odpowiedzi na wniosek wskazała, iż M. S. (2) nie był biologicznym ojcem M. B.. Sprawa jego ojcostwa była w rodzinie ukrywana i uważana za wstydliwą, zaś był on traktowany jako pełnoprawny brat. Jako dziecko uczestniczka nie miała świadomości, że miał on innego ojca. Podniosła również, iż M. B. był informowany o wyniku postępowania spadkowego, żył do 2000 r. i nie podjął żadnych działań, z których wynikałoby, że nie zgadza się z orzeczeniem. Do śmierci pozostawał w dobrych relacjach z uczestniczką, zatem nie był z nią w konflikcie z powodu złożonych zeznań.

Uczestniczka L. P. nie oponowała wnioskowi. Wskazała, iż w rodzinie brat M. był traktowany jako pełnoprawne dziecko, zaś w rodzinie nie było mowy o ojcu M.. Kiedy w sądzie pytano dlaczego brat M. ma wpisanego innego ojca uczestniczka była zaskoczona.

Uczestniczka H. K. pozostawiła wniosek uznaniu Sądu wskazując, iż jest córką J. S., urodziła się w (...) r. i nie wie kto był biologicznym ojcem M. B..

Postanowieniem z dnia 14 grudnia 2018 r. wezwano do udziału w sprawie w charakterze uczestników T. B., H. S., M. S. (1) i P. S..

Uczestniczka T. B. (żona M. B.) wskazała, iż zgadza się z wnioskiem, gdyż biologicznym ojcem jej męża był M. S. (2). Poniosła, iż jej mąż mówił jej, że jego biologicznym ojcem był M. S. (2).

Uczestnicy H. S., M. S. (1) i P. S. (żona i synowie T. S.) w odpowiedzi na wniosek wskazali, iż nie posiadają wiedzy na temat rzeczywistego ojca M. B..

Uczestnik W. S. wskazał, iż nie ma wiedzy na temat biologicznego ojca M. B., zaś z aktu urodzenia wynika, iż jest on synem J. B. i A. B. (1) z domu B..

Uczestnik W. K. nie zajął stanowiska.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 20 listopada 1990 r. H. P. złożyła wniosek o stwierdzenie nabycia spadku po:

- M. S. (2) z ustawy przez żonę A. S. oraz dzieci H. P., L. P., M. B. i J. S.;
- A. S. z ustawy przez dzieci H. P., L. P., M. B. i J. S.;
- J. S. z ustawy przez dzieci H. K., W. S., T. S. i W. K..

Jako uczestników wskazała m.in. M. B., który osobiście odebrał zawiadomienie o rozprawie i odpis wniosku.

W toku rozprawy H. P. wskazała, iż M. S. (2) miał troje dzieci z małżeństwa z A. S., zaś matka miała jedno dziecko panińskie – M. B..

Sąd Rejonowy w Kwidzynie prawomocnym postanowieniem z dnia 28 grudnia 1990 r. stwierdził, że:

1. spadek po M. S. (2) zmarłym w dniu 13 września 1965 r. w K. na podstawie ustawy nabyła żona A. S. w 1/4 części oraz dzieci spadkodawcy H. P., L. P. i J. S. po 1/4 części każde z nich;
2. spadek po A. S. zmarłej 11 września 1980 r. w K. na podstawie ustawy nabyły dzieci spadkodawczyni H. P., L. P., M. B. i J. S. po 1/4 części każde z nich;
3. spadek po J. S. zmarłej 23 marca 1989 r. w K. na podstawie ustawy nabyły dzieci spadkodawczyni: H. K., W. S., T. S. i W. K. po 1/4 części każde z nich.

/dowód: akta sprawy I Ns 289/09 SR w Kwidzynie: wniosek – k. 2-3, zpo – k. 20, protokół – k. 24-25, postanowienie – k. 26/

Prawomocnym postanowieniem z dnia 15 marca 2016 r. Sąd Rejonowy w Świeciu stwierdził, że spadek po M. B., zmarłym 5 kwietnia 2000 r. w G. na podstawie testamentu z dnia 6 kwietnia 1998 r. nabyły: żona T. B. i córka J. G. po 1/2 części każda z nich.

/bezsporne – postanowienie k. 16 akt I Ns 17/16 SR w Świeciu/

Aktem poświadczenia dziedziczenia z dnia 23 września 2016 r. notariusz poświadczył, że spadek po T. S. zmarłym w dniu 30 sierpnia 2016 r. w G. na podstawie ustawy nabyli: żona H. S. oraz synowie M. S. (1) i P. S. po 1/3 części każdy z nich wprost.

/bezsporne – akt poświadczenia dziedziczenia – k. 59 akt/

Z odpisu zupełnego aktu urodzenia M. B. wynika, iż urodził się on (...) r. jako syn J. B. oraz A. B. (2) z domy B.. Identyczne dane wynikają z odpisu zupełnego aktu zgonu M. B. zmarłego w dniu 5 kwietnia 2000 r.

/dowód: odpis zupełny aktu urodzenia oraz zgonu – k. 26-27 akt;

Odpis skrócony aktu zgonu – k. 6 akt I Ns 17/16 SR w Świeciu;

Odpis skrócony aktu urodzenia – k. 8 akt I Ns 289/90 SR w Kwidzynie/

M. B. przez całe życie uważał, iż jest biologicznym synem M. S. (2).

/bezsporne – oświadczenie uczestniczki T. B. – k. 75 akt 00:41:13-00:42:57/

Nie toczyło się żadne postępowanie o sprostowanie lub ustalenie aktów stanu cywilnego M. B..

/bezsporne – oświadczenie wnioskodawczynie – k. 40 akt/

Sąd zważył, co następuje:

Okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy sąd ustalił na podstawie dokumentów urzędowych w postaci odpisów aktów stanu cywilnego oraz dokumentów znajdujących się w aktach spraw SR w Kwidzynie I Ns 289/90 i SR w Świeciu I Ns 17/16, które nie były kwestionowane.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż wniosek złożony w niniejszej sprawie zmierzał do wzruszenia prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Kwidzynie z dnia 28 grudnia 1990 r. w zakresie stwierdzenia nabycia spadku po M. S. (2). Ustawodawca nie zezwala na występowanie z tego rodzaju żądaniami na innej drodze, jak tylko w postępowaniu prowadzonym na podstawie art. 679 k.p.c. Postępowanie to zaś ma charakter „wznowieniowy”. Uwidacznia się on w szczególności tym, że zainteresowany, który był uczestnikiem postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, winien wykazać – jak przy wznowieniu – szczególne przesłanki swego żądania, czyli podstawę, której nie mógł powołać w poprzednim postępowaniu oraz zachowanie rocznego terminu, który biegnie od chwili, w której uzyskał możliwość powołania się na nią (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 21 grudnia 2011 r., sygn.. akt IV CSK 199/11, opubl. Lex nr 1131131). Następuje bowiem prekluzja uprawnień do zgłaszania twierdzeń i środków dowodowych, które mogły być, a nie zostały zgłoszone w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku. Ponadto z art. 679 k.p.c. wynika jednoznacznie ścisłe powiązanie uprawnień żądania zmiany postanowienia z podstawą, która nie mogła być powołana przez zainteresowanego w poprzednim postępowaniu, w którym brał udział. Strona wnosząca o zmianę postanowienia spadkowego powinna wykazać, że powołane przez nią fakty i dowody, które mają uzasadniać żądanie zmiany, pozostawały poza jej dostępem podczas poprzedniego postępowania, przy uwzględnieniu, że chodzi o obiektywną możliwość ich powołania (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 11 września 2014 r., sygn.. akt

III CSK 239/13, opubl. Legalis nr 1073439). Bezspornym jest, iż w przypadku podmiotów, które były uczestnikami pierwotnego postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, możliwe jest żądanie zmiany takiego postanowienie jedynie wówczas, gdy żądanie to opiera na podstawie, której nie mógł powołać w tym postępowaniu, a wniosek o zmianę składa przed upływem roku od dnia, w którym uzyskał tę możliwość (art. 679 § 1 k.p.c.). Przesłanki te zatem muszą być spełnione łącznie.

W orzecznictwie podkreśla się, iż ograniczenia dotyczące w/w kręgu zainteresowanych polegają na wyłączeniu uprawnienia do zgłaszania, jako podstawy żądania zmiany postanowienia, twierdzeń i wniosków dowodowych, które mogły być, a nie zostały, zgłoszone w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku. Celem ograniczenia jest to, by uczestnik poprzedniego postępowania nie mógł się domagać zmiany postanowienia na podstawie, którą mógł poprzednio powołać. Ograniczenie to traktuje się jako prekluzję uprawnienia. Jest ono podyktowane potrzebą ochrony stabilności stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem porządku dziedziczenia. Z tego też względu oraz z uwagi na wyjątkowy charakter uregulowania zawartego w art. 679 k.p.c., przepis podlega wykładni ścisłej, gdyż dopuszczenie możliwości zmiany prawomocnego postanowienia powinno być ograniczone (por. orzecznictwo zacytowane w motywach postanowienia Sądu Najwyższego z 21 grudnia 2011 r., IV CSK 199/11; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2016 r., sygn.. akt I CSK 298/15, opubl. Legalis nr 1460813). Skoro zatem przekroczenie terminu oraz powołanie podstawy, która mogła być przedmiotem rozpoznania w uprzednio prowadzonym postępowaniu traktuje się jako prekluzję uprawnienia prowadzącą do niemożności jego realizacji, przepis ten ma charakter materialnoprawny. Wskazać również należy, iż w doktrynie zajęto przekonujące stanowisko, iż termin wskazany w art. 679 § 1 k.p.c. in fine jest w istocie terminem zawitym prawa materialnego (zob. J. Ignatowicz, w: S. Grzybowski (red.), System prawa cywilnego. T. I. Część ogólna, Wrocław 1985, s. 795 i 850).

Podkreślić również należy, iż wnioskodawczyni uprawnienie do wystąpienia z niniejszym wnioskiem uzasadniała wyłącznie z następstwa prawnego po swym ojcu M. B.. W takiej zatem sytuacji ograniczenia przewidziane w art. 679 § 1 zd. drugie k.p.c. dotyczą również wnioskodawczyni, które to stanowisko jest ugruntowane w orzecznictwie. Z uregulowań zawartych w Kodeksie postępowania cywilnego wynika bowiem, że spadkobiercy w odniesieniu do praw i obowiązków wchodzących w skład spadku znajdują się w takiej samej sytuacji w zakresie postępowania jak spadkodawca i mogą wykorzystywać tylko te środki, które mógłby wykorzystać spadkodawca. Zatem jeśli nastąpiła prekluzja uprawnienia do zgłoszenia twierdzeń i środków dowodowych albo upływ terminu z art. 679 § 1 k.p.c., dotyczy to także spadkobierców uczestnika postępowania spadkowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2002 r., sygn.. akt II CKN 944/00, opubl. Legalis oraz powoływane tam orzecznictwo; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2011 r., sygn. akt III CSK 17/11, opubl. Lex nr 1102860; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2013 r., sygn. akt I CSK 6/13, opubl. Lex nr 1523294).

Koniecznym było zatem zbadanie, czy poprzednik prawny wnioskodawczyni – M. B. miał możliwość podniesienia zarzutu, iż jest biologicznym synem M. S. (2) w postępowaniu I Ns 289/90 prowadzonym przez Sąd Rejonowy w Kwidzynie. W ocenie Sądu M. B. jako uczestnik tego postępowania taką możliwość niewątpliwie posiadał, skoro – jak podnosiła wnioskodawczy i uczestniczka T. B. – przez całe życie wiedział, że jest biologicznym synem M. S. (2). Nie było zatem żadnych przeszkód, aby wykazywać swe prawa do spadku po M. S. (2) w toku poprzedniego postępowania. Okoliczności tej nie może zmienić fakt, iż we wniosku wskazano go jako spadkobiercę ustawowego, zaś ostatecznie Sąd Rejonowy wydał orzeczenie innej treści. Nie było przeszkód, aby M. B. zainteresował się wynikiem tego postępowania i w razie ustalenia, że orzeczenia to narusza jego prawa miał możliwość jego zaskarżenia. Brak zatem właściwego zainteresowania i dbałości o własne interesy w toku poprzedniego postępowania skutkuje przyjęciem negatywnych konsekwencji w niniejszej sprawie.

W tym bowiem zakresie Sąd Okręgowy podziela stanowisko wynikające z ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego wskazującego, iż „Postępowanie przewidziane w art. 679 k.p.c. nie służy i nie może być wykorzystywane, jako środek do usunięcia skutków bezczynności lub błędów uczestników postępowania spadkowego, czy też skutków ich nieznamośności prawa ani nawet błędów sądu. Chociaż jest ono postępowaniem autonomicznym, ma jednak charakter "wznawieniowy", co uwidacznia się przede wszystkim w tym, że uczestnik postępowania spadkowego tylko wtedy może skutecznie żądać na podstawie art. 679 § 1 k.p.c. zmiany postanowienia spadkowego, jeżeli wykaże, jak

przy wznowieniu postępowania, szczególnie przesłanki swojego żądania, czyli podstawę, której nie mógł powołać w poprzednim postępowaniu oraz zachowanie rocznego terminu określonego w tym przepisie. Obowiązany jest wykazać istnienie przeszkody obiektywnej, uniemożliwiającej mu powołanie w sprawie spadkowej okoliczności uzasadniającej odmienną podstawę lub porządek dziedziczenia.” (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2016 r., sygn. akt I CSK 1079/14, opubl. LEX nr 1977914 oraz powołane tam orzecznictwo). Oparcie zatem przedmiotowego wniosku o zmianę postanowienia spadkowego na podstawie znanej poprzednikowi prawnemu wnioskodawczyni (która wstępuje w jego sytuację prawną i podlega takim samym ograniczeniom wynikającym z art. 679 k.p.c.) w czasie trwania poprzedniego postępowania spadkowego nie mogło być uznane za skuteczne.

Mając na względzie powyższe okoliczności Sąd oddalił wnioski dowodowe wnioskodawczyni o dopuszczenie dowodu z badań DNA, zeznań świadka J. M. oraz przesłuchania stron na okoliczność ustalenia pokrewieństwa pomiędzy M. B. a uczestniczkami H. P. i L. P. jako nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy wobec niespełnienia przesłanek z art. 679 k.p.c. W ocenie Sądu nie było również podstaw do prowadzenia postępowania w zakresie sprostowania czy ustalenia treści aktów stanu cywilnego M. B. (abstrahując nawet od kwestii dopuszczalności prowadzenia tego postępowania w toku niniejszej sprawy) ani zakreślania terminu do jego wszczęcia, skoro – jak wskazano już powyżej – nie został zachowany ani termin ani podstawa zmiany określona w art. 679 k.p.c. Innymi słowy mówiąc, nawet gdyby wnioskodawczyni składając wniosek przedstawiła akt stanu cywilnego - sprostowany czy ustalony w odpowiednim trybie – z którego wynikałoby, że M. B. jest synem M. S. (2) to i tak nie byłoby podstaw do zmiany tego postanowienia wobec niespełnienia przesłanek „wznowieniowych” określonych w art. 679 k.p.c. i niezachowania terminu w nim wskazanego.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. jako zasadzie ogólnej obowiązującej w postępowaniu nieprocesowym.